

7.4.2017

Kaupunginjohtaja

Valtiovarainministeriö
Pöysti Tuomas
PL 28 (Snellmaninkatu 1 A)
00023 VALTIONEUVOSTO

48 §**Lausunnon antaminen valtiovarainministeriölle maakuntien rahoitusta koskevan lakiluonnoksen täydentämiseksi (HE 15/2017)**

HEL 2017-002969 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginjohtaja päätti antaa valtiovarainministeriölle seuraavan lausunnon maakuntien rahoituksesta annetun lakiehdotuksen täydentämisestä:

Helsingin kaupunki haluaa maakunnan vastuulle siirtyvien tehtävien rahoituksen osalta kiinnittää huomiota erityisesti maakuntien kasvupalveluja koskeviin rahoituskriteereihin.

Maakuntien kasvupalvelurahoituksen esitetään luonnoksessa koostuvan kolmen muuttujan perusteella. Suurin 60 prosentin painoarvo rahoituksessa on työttömien työnhakijoiden määrällä. Toiseksi suurin 25 prosentin painoarvo on yritysten toimipaikoilla. Kolmas muuttuja on työttömyysaste, jonka painoarvo on 15 %. Aikaisempaan rahoitusmekanismiin verrattuna suurin muutos on yritysten toimipaikkojen määrän lisääminen rahoituksen kriteeriksi. Muutos on tältä osin hyvä ja perusteltu. Työttömien määrän ja työttömyysasteen painottuminen rahoituskriteereissä on kasvun ja työllisyyden edistämisen näkökulmasta hankala.

Kasvupalveluiden rahoituksen kriteerien tulisi huomioida palvelutarpeet edellistä kolmea muuttujaa laajemmin. Kriteerien tulisi huomioida paremmin työllisen väestön määrä, maahanmuuttoon ja alueiden kasvupotentiaaliin liittyvät haasteet ja erityispiirteet. Siten voidaan saavuttaa parhaat tulokset kansantalouden kannalta.

Koska kasvupalveluita tarjotaan myös työttömyysuhan alaisille sekä muille työssä oleville, tulisi kriteereissä ottaa huomioon alueen työvoiman määrä. Tällä tuettaisiin työvoiman ja koko Suomen osaamisprofiilin kehittämistä, joilla on suora vaikutus yritysten kilpailukykyyn sekä Suomen houkuttelevuuteen investointikohteena.

7.4.2017

Kaupunginjohtaja

Lakiluonnoksen mukaisiin muuttujiin tulisi lisätä vieraskielisten määrää. Vieraskielisten palvelutarpeet poikkeavat kasvupalveluissa kotimaankielisten palvelutarpeista ja muun kieliset palvelut ovat kalliimpia tuottaa. Vieraskielisillä on alempi koulutus kuin kotimaankielisillä ja usein palveluihin integroidaan kielikoulutusta vaikuttavuuden parantamiseksi. Vieraskielisten työllisyysaste on huomattavasti matalampi kuin kotimaankielisillä, joten heidän palvelutarpeensa tulisi huomioida kasvupalveluissa ja niiden rahoituksessa entistä paremmin.

On myös huomioitava, että koska asiakkaat voivat käyttää myös muiden maakuntien kasvupalveluita, tämä voi johtaa varsinkin muuttovoittoalueilla tilanteeseen, jossa maakunnan palveluita hyödynnetään enemmän kuin sinne yleiskatteellisesti suunnataan kasvupalvelurahoitusta.

Kasvupalveluiden resurssien kannalta huolestuttavana piirteenä on, ettei nyt tehtävään muutokseen ole varattu lisäresursseja. Rahoituksen tasossa on valtiontalouden kehyksissä neljäsosan vähennys vuodesta 2015 vuoteen 2019 mennessä. Lisärahoituksen tarve johtuu uuden hallinnon ja järjestämistoiminnon käynnistämisestä siirryttäessä yksityiseen palvelutuotantoon. Alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden lakiluonnoksen mukaan toimivien markkinoiden rakentamiseen menee jopa noin 10 vuotta aikaa. Lisäksi yksityisen palvelutuotannon tehokkuuden on arvioitu lain vaikuttavuusarvioinnin mukaan olevan parempi tilanteissa, joissa se on hyvin resursoitu. Painetta lisäresursoinnille aiheuttaa myös ELY-keskusten keskitettyjen palveluiden purkaminen siirryttäessä maakuntamalliin.

Maakuntauudistuksessa työllisyyspalvelut osana kasvupalveluja ovat siirtymässä kunnilta maakuntien vastuulle ja Uudellamaalla kasvupalvelukuntayhtymälle. Kannustavuuden säilyttämiseksi työmarkkinatuen kuntien rahoitusosuus ei saisi myöskään jäädä kuntien vastuulle, mikä tulisi ottaa huomioon jatkovalmistelussa.

Lakiluonnoksen 20 §:ssä säädetty maakunnan muiden tehtävien asukastiheyskerroin huomioi asukastiheyden tuomalla lisärahoitukselle maakunnat, joissa asukastiheys on maan keskiarvoa alempi. Alhaisen asukastiheyden aiheuttamien korkeampien kustannusten lisäksi asukastiheyskertomessa tulisi huomioida myös erityisen korkean asukastiheyden alueet. Siten kertomessa huomioitaisiin tiheästi asuttujen seutujen eli käytännössä suurten kaupunkien metropolihaasteet ja kasvupotentiaali, joka on haja-asutusalueita suurempi.

Lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaannpanosta annettavaksi eh-

7.4.2017

Kaupunginjohtaja

dotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia koskevalla pykälällä. Voimaannolakiin esitettävällä säännöksellä varmistettaisiin, että uudistuksen toimeenpanon seurauksena kunnilta tai kuntayhtymiltä ei ryhdytä perimään takaisin sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia, jos toimitilan käyttötarkoituksen, hallinnan tai omistusoikeuden muutos tai jääminen kokonaan pois käytöstä ei johdu kunnan tai kuntayhtymän vaikutusmahdollisuuksien piirissä olevasta syystä, vaan nimenomaan uudistuksen toimeenpanosta. Tämän tyyppinen säännös olisi tarkoituksenmukaista säätää myös koskemaan erityisryhmien asuntojen rakennuttamiseen saatuja investointiavustuksia (Laki avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi).

Lisäksi Helsinki toteaa esityksessä mainitun Helsingin erityishuoltopiirin osalta, että se ei ole kuntayhtymä eikä itsenäinen taseyksikkönsä, jonka varat ja velat olisivat eroteltavissa kaupungin taseesta. Erytyishuoltopiirin käytössä olevista toimitiloista ja asunnoista merkittävä osa on toteutettu kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden taseeseen. Tämän kaltaiset tilat sijaitsevat monesti osana isompaa kiinteistöä, eivätkä ne siten ole siirrettävissä toiselle omistajalle. Myös muissa kunnissa on todennäköisesti toteutettu asumisyksiköjä kaupungintaseeseen sujuvan hoitopolun turvaamiseksi.

Lopuksi Helsingin kaupunki toteaa, että kunnilla tulisi olla mahdollisuus lausua maakuntien rahoituksesta ja kuntien jäljelle jäävästä rahoituksesta kokonaisuutena. Maakuntien ja kuntien rahoitusta koskevaan lakiluonnoskokonaisuuteen on lausuntokierroksen jälkeen tehty mm. muutos, jolla 50 % kiinteistöverosta sisällytetään verotulotasaukseen. Muutos on suurten kaupunkien ja erityisesti Helsingin kannalta epäedullinen.

Päätöksen perustelut

Kaupunginhallitus antoi 7.11.2016 § 967 lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisedistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen mukaisena. Maakuntien rahoitus kuuluu tähän kokonaisuuteen.

Valtiovarainministeriö pyytää nyt lausuntoja esitysluonnoksesta, jossa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntien rahoituksesta 2.3.2017 annettua lakiehdotusta siten, että maakuntien rahoitusjärjestelmää voitaisiin käsitellä kokonaisuutena kaikkien maakunnan vastuulle siirtyvien tehtävien rahoituksen osalta.

7.4.2017

Kaupunginjohtaja

Annettuun hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus maakuntalaiksi, jossa on ehdotettu säädettäväksi myös muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtymisestä maakunnalle. Tällaisia tehtäviä ovat aluekehittämisen ja rakennerahastotoiminnan, elinkeinojen edistämisen, alueiden käytön ohjauksen ja suunnittelun, maatalous- ja viljelijäntukihallinnon, maatalous- ja turkistarhayrittäjien lomituksen, vesivarojen käytön ja hoidon, vesien- ja merenhoidon, rakentamisen ohjauksen, kulttuuriympäristön hoidon, maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisen, ympäristötiedon tuottamisen ja jakamisen tehtävät sekä maakunnille lain perusteella annettavat muut alueelliset palvelut. Näiden tällä hetkellä valtion hoitamien tehtävien rahoitusta koskevat ehdotukset sisältyvät nyt käsiteltävänä olevaan esitysluonnokseen.

Lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaannpanosta annettavaksi ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimittamiseen myönnettyjä valtionavustuksia koskevalla pykälällä. Voimaannanolakiin esitettävällä säännöksellä varmistettaisiin, että uudistuksen toimeenpanon seurauksena kunnilta tai kuntayhtymiltä ei ryhdytä perimään takaisin sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimittamiseen myönnettyjä valtionavustuksia, jos toimitilan käyttötarkoituksen, hallinnan tai omistusoikeuden muutos tai jääminen kokonaan pois käytöstä ei johdu kunnan tai kuntayhtymän vaikutusmahdollisuuksien piirissä olevasta syystä, vaan nimenomaan uudistuksen toimeenpanosta.

Lisätiedot

Matti Malinen, talousarviopäällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtiovarainministeriö, Lausuntopyyntö 10.3.2017
- 2 Valtiovarainministeriö, täydentävä HE 10.3.2017 luonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Valtiovarainministeriö

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 10.4.2017.